

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 1P/74/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5620201361
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr., LL.M. Ivana Stehlíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2020:5620201361.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti K. E., nar. XX.XX.XXXX, a E. E., nar. XX.XX.XXXX, obidve deti trvale bytom pri matke, t. č. v Centre pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, deti matky G. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. G. XXXX/XXXA, M. G., a otca W. I., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. XXXX/XX, M. G., za účasti Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, so sídlom Hviezdoslavova 149/19, Liptovský Hrádok, IČO: 00 634 786 a za účasti Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, so sídlom Tomášikova 5, Liptovský Mikuláš, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

r o z h o d o l :

I. Súd konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti **z a s t a v u j e.**

II. Súd **n a r i a d' u j e** výchovné opatrenie - uloženie povinnosti matke maloletých detí a maloletým deťom podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia o výchovnom opatrení na zlepšenie komunikácie medzi matkou a maloletými deťmi.

III. Súd **n a r i a d' u j e** dohľad nad výchovou maloletých detí po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozsudku za súčinnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, ktorému ukladá povinnosť podať súdu správu vždy k 31.01. a k 31.07. zo zisťovania pomerov v rodine.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom, doručeným súdu prvej inštancie dňa 13.05.2020, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš žiadal neodkladným opatrením odovzdať maloleté deti K. E., nar. XX.XX.XXXX a E. E., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok a súčasne podal podnet na začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti. Návrh odôvodnil tým, že rodina je v evidencii oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dlhodobo kvôli výživnému a do decembra mala matka v pestúnskej starostlivosti synovca. Matka do októbra zabezpečovala starostlivosť a výchovu o maloleté deti primerane. Zhoršenie nastalo, keď deti zostali doma kvôli korona vírusu. O problémoch s výchovou maloletých detí informovala matka oddelenie telefonicky dňa 18.03.2020. Matke bolo poskytnuté sociálne poradenstvo, bola vyzvaná k zodpovednosti pri zabezpečovaní starostlivosti a výchovy o maloleté deti. Matka bola viackrát usmernená, že ona musí prevziať zodpovednosť a snažiť sa dostupnými prostriedkami upraviť narušenú vzájomnú komunikáciu. Matka to odmietla, uviedla, že maloleté deti už nechce a chce ich niekde umiestniť. Súhlasila s návrhom na umiestnenie maloletých detí na dobrovoľný pobyt do centra pre deti a rodiny. Maloleté deti sú umiestnené od 17.04.2020 do 17.05.2020 na dobrovoľnom pobyte v Centre pre deti a rodiny Liptovský Hrádok. Vzťahy medzi matkou

a maloletými deťmi sa narušili po tom, čo si matka našla nového priateľa, od októbra 2019. Podľa vyjadrenia detí sa im prestala venovať a prestali ju zaujímať. Posielala ich preč za otcom, vyhrážala sa im, že ich dá preč do „ústavu“ a každého zvlášť. Matka s deťmi nekomunikovala, zatvárala pred nimi kuchyňu, keď bola v práci, aby všetko nepojedli. Opakovane žiadala oddelenie, aby dali deti preč, nechcela ich doma, žiadala o umiestnenie. Maloletá E. bola na dobrovoľnom pobyte v Diagnostickom centre v Ružomberku, matka dôvod nechcela prezradiť.

2. Uznesením zo dňa 14.05.2020, č. k. 1P/74/2020-17 začal súd na základe podnetu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými a súčasne do konania pribral ako účastníka Centrum pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, do ktorého majú byť maloletí umiestnení.

3. Uznesením zo dňa 15.05.2020, č. k. 1P/74/2020-19 súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil matke povinnosť odovzdať maloleté deti do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, so sídlom Hviezdoslavova 149/19, Liptovský Hrádok, IČO: 00 634 786, s tým, že neodkladné opatrenie trvá do vykonateľnosti rozhodnutia súdu v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi.

4. Súd na prejednanie a rozhodnutie veci nariadil pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo dňa 23.09.2020 a dňa 25.11.2020. Súd sa v rámci dokazovania oboznámil s listinami v spise, a to najmä podnetom na začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti, sociálnou správou o maloletých deťoch zo dňa 11.05.2020, uznesením o neodkladnom opatrení - dočasnom zverení maloletých detí do starostlivosti Centra pre deti a rodinu Liptovský Hrádok, lustráciou v registri obyvateľov účastníkov konania, lustráciou v Sociálnej poisťovni, správou kolízneho opatrovníka zo dňa 18.09.2020 v spojení so správou Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, oznámením zamestnávateľa o mzde matky, potvrdením zamestnávateľa o mzde otca, pripojeným vyšetrovacím spisom Okresného riaditeľstva PZ Liptovský Mikuláš, ČVS: ORP-168/1-VYS-LM-20 a spismi Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/40/2019, 1P/239/2017, 10P/253/2009 a 3P/173/2008.

5. Z pripojeného vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ Liptovský Mikuláš, odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-168/1-VYS-LM-20 súd zistil, že voči matke maloletých detí sa viedlo konanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podľa § 208 ods. 1 písm. a), b), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. j) Trestného zákona. Trestné stíhanie v uvedenej trestnej veci sa skončilo uznesením o postúpení veci zo dňa 22.10.2020, ktorým bola uvedená trestná vec postúpená Obvodnému úradu Odboru všeobecnej vnútornej správy Liptovský Mikuláš na prejednanie priestupku, lebo výsledky vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o priestupok proti občianskemu spolunažívaniu. V rámci trestného konania bol vypracovaný znalecký posudok pre posúdenie vierohodnosti výpovedí a týrania. Podľa záverov znaleckého posudku č. 14/2020 znalkyne PhDr. L. D., zo dňa 02.10.2020, sa u maloletých detí nezistilo, že by javili známky týranej osoby. U oboch maloletých ide o osoby vo vývine, prítomné sú introvertované rysy osobnosti, nie je prítomná neurotická labilita. U maloletej E. je prítomné impulzívne správanie a kolísavá emotivita. Obaja maloletí nemajú sklony k vymýšľaniu, pričom u maloletej E. je výpoveď skôr ovplyvnená kolísavou emotivitou, keď pod vplyvom negatívnych emócií podáva výpoveď skreslene. Uvedené platí aj pre posudzovanú schopnosť vnímať a reprodukovať prežitú udalosť. U maloletých detí sa nezistilo, že by mali sklony k účelovému spracovaniu skutočností ani k fantazijnému spracovaniu a prezentovaniu údajov. Správanie sa matky k maloletým deťom malo z psychologického hľadiska na ich správanie taký vplyv, že u maloletého K. neboli zistené žiadne patológie a u maloletej E. správanie sa matky vyvolalo opozičný vzdor, nerešpektovanie príkazov a nenávisť voči jej partnerovi.

6. Podľa správy kolízneho opatrovníka, ktorej súčasťou je správa o priebehu adaptácie maloletých detí v Centre pre deti a rodiny Liptovský Hrádok zo dňa 10.07.2020, u maloletých detí prebiehal adaptačný proces bez ťažkostí, aktívne sa zapájali do činností v skupine, dodržiavali pravidlá skupiny, sú usmerniteľní a vychovávateľov rešpektujú. Maloleté deti navštevujú 6. ročník ZŠ G.. A.. G. H. M. G.. Pre COVID-19 prebiehala výučba v prostredí centra, deti sa pravidelne pripravovali na vyučovanie podľa pokynov zo stránky školskej edupage ZŠ. Počas pobytu maloletých detí sa matka s deťmi kontaktovala iba sporadicky. Na požiadanie detí (hlavne K.) bolo umožnené maloletým deťom sa kontaktovať s matkou prostredníctvom služobného mobilného telefónu. S maloletými deťmi sa pravidelne telefonicky kontaktovala i suseda, pani G., ktorá po zistení, že E. má pokazený mobilný telefón, doniesla maloletej funkčný mobil. Dňa 03.06.2020 sa konala prípadová štúdia, kde bolo matke odporúčané, aby pravidelne

deti navštevovala v centre a zaujímala sa o nich. Matka začala deti navštevovať vopred dohodnutých termínoch s centrom 2x do týždňa. Na návšteve dňa 15.06.2020 doniesla deťom mikiny a botasky. Matka i osoby blízke deťom boli upozornené, aby deti kontaktovali iba cez služobný telefón centra.

7. Podľa správy Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok zo dňa 16.09.2020, správanie maloletej E. bolo hodnotené ako bezproblémové, dospelých rešpektuje. Maloletý K. je živý, temperamentný, výchovne ťažšie usmerniteľný. Obe deti rešpektujú vychovávateľov a zapájajú sa do aktivít skupiny. Aktuálna vzťahová situácia rodiny je pre obe deti emočne veľmi zaťažujúca. V prežívaní E. K. K. sa odzrkadľujú konflikty medzi dospelými, ktoré silne ovplyvňujú ich názory a túžby. Maloletý K. je v intenzívnom kontakte s matkou a túži po návrate do rodinného prostredia. Medzi E. a matkou prebieha konflikt, E. má strach z odmietnutia matkou a hľadá oporu u p. N. G. a verbalizuje záujem o umiestnenie do náhradnej osobnej starostlivosti u nej. Z pozorovania stretnutí a komunikácie matky s deťmi v centre pozorovali, že maloletý K. matku rešpektuje, prejavuje silnú túžbu po kontakte s ňou, akceptuje aj matkinho aktuálneho priateľa. Medzi maloletou E. a matkou pozorovali výrazné komunikačné a vzťahové problémy. Aktuálne sú v konflikte, matka odmieta kontakt s dcérou. Maloletá E. sa opakovane snažila nadviazať komunikáciu s matkou, ale po odmietnutí z matkinej strany rezignovala. E. nedokáže akceptovať matkinho súčasného priateľa, z čoho pramení aj aktuálna konfliktná situácia medzi matkou a maloletou. Pri rozhovore s maloletými deťmi pracovníci centra zistili, že matka počas ich pobytu v domácom prostredí zabezpečovala ich základné potreby v oblasti starostlivosti. V prípade, že matka nezabezpečila stravu, dostávali od nej financie na zakúpenie jedla. Deti uviedli jeden prípad, kedy matka zamkla komoru na jednu hodinu, aby im zamedzila prístup k potravinám. Deti uviedli, že matka im zabezpečovala ošatenie aj školské potreby. V oblasti výchovného prístupu deti popisujú nestabilný záujem a pozornosť zo strany matky. Matka ich nechávala doma osamote, v čase keď bola v práci, alebo s priateľom. Deti sa vyjadrili, že matka používala výchovné prostriedky, ktoré pracovníci centra hodnotia ako nevhodné a vo vzťahu k deťom ponižujúce (sypanie cukru na hlavu, žiadanie zakladania plienok). Matka počas leta navštívila deti päťkrát, z toho jedenkrát obe deti a nasledujúce stretnutia už prebiehali len s maloletým K., s ktorým sa kontaktovala aj telefonicky. Napriek tomu, že bola opakovane upozornená zo strany zamestnancov centra, kontaktovala sa so synom aj prostredníctvom jeho mobilného telefónu. Maloletá E. nebola uvoľnená mimo centra k matke, pretože matka neprejavila záujem. Maloletý K. bol uvoľnený z centra šesťkrát k matke počas jedného dňa v čase od 14:00 hod. do 20:00 hod. Matka v rozhovore so zamestnancami centra uviedla, že nemá záujem o pobyt maloletej E. vo svojom domácom prostredí, odmieta kontakt s maloletou a nechce, aby jej bola zverená do starostlivosti. Matka prejavuje záujem o pobyty maloletého K. v jej domácom prostredí. Zamestnancom centra opakovane uviedla, že nemá záujem o zverenie maloletého do starostlivosti, nakoľko K. nedôveruje. Pri poslednej návšteve matka uviedla, že názor prehodnotila a má záujem o zverenie maloletého do jej starostlivosti. Maloleté deti sa v centre zúčastňujú poradenských sedení zameraných na stabilizáciu v novom prostredí a spracovanie aktuálnej životnej situácie vrátane životných strát a zmien v rodinnom systéme. Matka sa zúčastnila celkovo dvoch stretnutí s psychologičkou centra, na ďalšie sedenie bez udania dôvodu neprišla. Matke bola poskytnutá možnosť psychologického poradenstva pri stretnutí so sociálnou pracovníčkou centra. Matka sa vyjadrila, že o psychologické poradenstvo zamerané na úpravu vzťahu s deťmi, záujem nemá. Maloleté deti prišli do centra navštíviť aj C. R. a N. G., ktorí im doniesli ošatenie, kozmetické a hygienické potreby, finančnú hotovosť a sladkosti.

8. Matka maloletých detí na pojednávaní dňa 23.09.2020 vypovedala, že v októbri 2019 sa z jej pohľadu zmenila situácia zo dňa na deň. Dcéra E. sa začala zatvárať v detskej izbe, snažila sa dopátrať k príčine, prečo tak robí. Vždy jej odpovedala, že sa nič nedeje, že či nemôže byť vo svojej izbe zavretá. Ona to rešpektovala, nemala pocit, že je to niečo vážne, pretože spolu aj varili, piekli sme, upratovali a potom sa znova izolovala, zavrela sa do detskej izby. Keď už matka nevedela, akým spôsobom má riešiť túto situáciu, tak povedala dcére, že pôjde do diagnostického centra, keď sa nevie správať a nevie si s ňou rady. Ona povedala, že jej to je jedno, tak potom bola aj na pobyte v diagnostickom centre, asi od novembra 2019 do začiatku februára 2020 v Ružomberku. Potom, keď sa vrátila, tak bolo chvíľku dobre, ale potom sa k tomuto správaniu pridala aj syn K.. Veľakrát sa deti pýtala, či im vadí jej priateľ, s ktorým je od marca 2019, avšak k tomu sa nejako nevyjadrili. Matka má pocit, že s ním vychádzali dobre. Aj keď si spomenie na Silvester, tak nebol žiadny problém, deti boli spokojné. Keď sa jej zdalo, že on by predsa mohol byť problém, vrátila sa na adresu trvalého bydliska sama s deťmi, ale problémy s deťmi pretrvávali. Pracovala aj na nočné zmeny, takže boli deti samé doma. Robili také veci, že keď sa vrátila z nočnej, že hádzali po sebe salámu, podpaľovali posteľ, počúvali sa na seba, pľuli na seba, preto matka zavolať na úrad práce, že si nevie dať s nimi rady. Potom matka kontaktovala otca, ktorý aj

prejavil záujem o stretnutie. Chodila k nemu však iba E., bolo to asi jeden alebo dvakrát, potom, aj keď ju poslala, tak sa vrátila naspäť, teda stretnutia s otcom neprebíhali. V apríli 2020 navštívila domácnosť pani N.. Dohodli sa na pobyte detí v Porúbke. Deti teda išli a za mesiac jej prišlo neodkladné opatrenie. Matka uviedla, že až takto to riešiť nechcela. Myslela si, že to bude tak, ako keď bola iba E. na tri mesiace v zariadení na dobrovoľný pobyt. Deti navštevuje v centre pre deti, kde sú teraz. E. matke aj napísala a začalo sa to odkrývať, že aký bol vlastne problém a napísala, že to bolo kvôli môjmu priateľovi. Bola za to, aby sa exmanžel pán R. k nim vrátil a že budú žiť spolu. Matka uviedla, že má pocit, že dcéra žiarli, pretože aj sa stretli a všetko bolo v poriadku, aj na nej sedela, všetko bolo z jej pohľadu v poriadku. Potom, po návšteve pani G. a pána R., má pocit, že sa s ňou už nechcela stretnúť, ani nechcela zísť dolu, aby ju videla, keď prišla pozrieť K.. Pokiaľ sa týka nevhodného správania k deťom, matka uviedla, že to nebolo tak, že by sypala cukor na hlavu deťom. Situácia, ktorá tomu predchádzala bola taká, že navarila obed, aby deti mali teplé jedlo a odišla do práce. Keď sa vrátila, však ostalo nedotknuté, jedlo deti nezjedli a vyjedali Zlatý klas a cukor, tak sa potom nahnevala a do taniera vysypala cukor a povedala im, že nech na večeru jedia cukor a tanier v hneve vyhodila do vzduchu. Pokiaľ sa počúvali na seba, bolo to asi 2-3 dni po sebe, tak sa tiež nahnevala, pretože smrdel byt, tak deťom povedala, že budú nosiť plienky, keď nevedia, kde je záchod. Tú plienku mali však len možno hodinu na sebe. Na pojednávaní dňa 25.11.2020 matka uviedla, že K. si chce zobrať domov, ale E. nie. E. nemôže doma nechať samú. Potrebuje chodiť do roboty, keď si nájde prácu. Odovzdala mestský byt, žije s priateľom, E. ho nenávidí. Od začiatku sa snažila, chodila za deťmi do centra, na každom papieri je napísané, že starostlivosť o obe deti rozdeľovala rovnako. K. sa uvedomil a začal rozprávať pravdu.

9. Otec maloletých detí na pojednávaní dňa 23.09.2020 vypovedal, že o celej situácii vie od matky, kedy prišla za ním a oznámila mu, že doma je to neznesiteľné, že dcéra E. vyvádza. On nemá v opatere deti, len sporadicky sa s nimi stretáva, preto o situácii nevedel. Nevedel ani riešiť túto situáciu, keď býva v jednej izbe u rodičov, aby tam býval s 12-ročnou dcérou. Deti ho berú skôr ako kamaráta. Súhlasil, aby dcéra prišla ku nemu len preto, aby nebola umiestnená v ústave. Pokiaľ sa týka kontaktu s deťmi, otec uviedol, že si nevolajú, pretože to je možné len cez služobný telefón. S deťmi však v kontakte je cez správy, cez Messenger. Pokiaľ si píšú, obsah správ je asi taký, že sa ich opýta, ako sa majú, či niečo nepotrebujú, ony vždy napíšu, že majú všetko. Na pojednávaní dňa 25.11.2020 sa otec ohradil voči správaniu matky, keď táto si chce domov vziať len syna a dcéru chce ponechať v centre. Uviedol, že pre deti to nebude dobré takto ich deliť, s tým nesúhlasí. Nevylúčil možnosť o deti sa starať, pretože keby mali byť rozdelené, nebolo by to pre ne dobré, ani oni samé to tak nechcú, sú predsa dvojičky, avšak nikdy sa o deti nestaral, nikdy takto nežil. Kvôli dlhom doposiaľ žil prevažne u rodičov.

10. Kolízny opatrovník navrhol, aby súd vzhľadom na výpoveď maloletých detí, ktoré túžia ísť domov obidve a s poukazom na znalecké dokazovanie v trestnom konaní, keď sa nepreukázalo týranie ani zlé zaobchádzanie, prihliadajúc na najlepší záujem maloletých detí, návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti zastavil a uložil výchovné opatrenie matke aj maloletým deťom podrobiť sa programu zameranému na podporu riešenia sociálnych a iných problémov v rodine na dobu šesť mesiacov od právoplatnosti rozsudku. Nie je dobré, aby sa rozdeľovali dvojičky. Sú to stále deti, nie sú to plnoleté osoby, môžu robiť chyby, je to prirodzené. Dôležité je, že si chybu uvedomia. Napriek všetkému, čo sa stalo, by mala matka zabezpečovať starostlivosť o deti, predsa na nezhodách sa dá popracovať, nie je to nič takého charakteru, že by sa s tým nedalo nič robiť. K vyjadreniu a postojom kolízneho opatrovníka sa pripojila aj prokurátorka, ktorá zdôraznila, že deti by mali byť prioritne vychovávané matkou a to obe deti spolu.

11. Poverení pracovníci Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok poukázali na to, že Deti chcú ísť k matke. E. si uvedomuje chyby, ktoré urobila. Vie, že to robila po dlhšie obdobie, ale robila to preto, že chcela vrátiť obdobie, ktoré bolo predtým, keď matka žila s pánom R.. Potom už pochopila, že sa to vrátiť nedá. Takže si to uvedomila a sama prišla s tým, že chce ísť domov. Nebolo to tak, že by jej to niekto osobitne vysvetľoval, uvedomila si to sama. Sama s tým prišla, že chce ísť domov, chce zostať s K., nechce sa rozdeliť. Čo sa týka pani G., ju deti majú radi, ale len ako blízku osobu. Deti sú nielen súrodenci, ale aj dvojičky, takže sa rozdeliť nechcú. Je tu teda aj biologická väzba nielen väzba emocionálna.

12. Podľa § 37 ods. 1 Zákona o rodine, nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto

orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností.

13. Podľa § 37 ods. 2 písm. b) a d) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené, d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

14. Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnu starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu, b) rodičia dieťaťa nezjiju alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka, c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

15. Podľa § 54 ods. 3 Zákona o rodine, za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatocne bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

16. Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti s prihladnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo mal súd preukázané nasledovné. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 16.12.2008, č. k. 3P/173/2008-45 boli maloleté deti K. E. a E. E. zverené do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená ich zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach. Otcovi bola uložená povinnosť prispievať na ich výživu na každé dieťa po 1.250 Sk, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky od 01.05.2008. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 30.11.2009, č. k. 10P/253/2009-25 bol zmenený rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 16.12.2008, č. k. 3P/173/2008-45 v časti o výživnom tak, že otec sa zaviazal platiť zvýšené výživné na každé maloleté dieťa v sume 66,39 eur, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky od 24.09.2009. Okresný súd Liptovský Mikuláš nariadil neodkladné opatrenie uznesením zo dňa 15.05.2020, sp. zn. 1P/74/2020, ktorým dočasne zveril maloleté deti do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, Hviezdoslavova 149, Liptovský Hrádok. Zvereniu detí do starostlivosti Centra pre deti a rodiny neodkladným opatrením súdu predchádzal ich dobrovoľný pobyt v tomto centre od 17.04.2020.

17. Súd konštatuje, že u matky detí, ktorá má deti od útleho veku zverené do osobnej starostlivosti, sa doposiaľ nevykyskytli závažnejšie nedostatky pri zabezpečení ich základných životných potrieb, opatery, zabezpečenia stravy, ošatenia a bývania. Zo strany matky bola do októbra 2019 starostlivosť o maloleté deti bezproblémová. Aj ona sama to tak zhodnotila, že situácia sa v októbri 2019 zmenila zo dňa na deň. Matka mala v pestúnskej starostlivosti aj svojho synovca, G. E., nar. XX.XX.XXXX, t. j. syna svojej sestry, rovnako od jeho útleho veku. Pomerne neštandardným spôsobom bolo iniciované konanie o dočasné zverenie maloletých detí do starostlivosti centra, keď sama matka oznámila úradu práce, že sú výchovné problémy s maloletými deťmi, ktorých výchova je problematická, deti ju nerešpektujú, preto chce deti niekde umiestniť. Problémy začali po tom, ako matka ukončila dlhoročný vzťah s pánom C. R., s ktorým po dlhoročnej známosti bola krátko aj v manželskom zväzku. Je prirodzené, že keď matka žila s niekým v dlhodobom vzťahu, deti si k nemu vytvorili puto a jej partner sa stal pre deti blízkym človekom, keď zdieľal s nimi spoločnú domácnosť. Podľa vyjadrenia oboch maloletých detí sa im venoval aj pri príprave na vyučovanie, aj vo voľnom čase. Keď tento vzťah matka ukončila, prirodzene sa to dotklo aj životov jej maloletých detí. Deti to pociťovali ako určitú stratu, hoci pán R. nie je ich biologickým otcom, medzi ním a deťmi sa vytvorila prirodzená väzba, vzťah dôvery. Partner matky vytváral spolu s matkou deťom domáce zázemie a pocit istoty a bezpečia. Takýto svet ukázala deťom práve matka, keď do svojho života a tým pádom prirodzene aj do života svojich detí začlenila ďalšieho človeka, svojho partnera a deti ho vnímali pozitívne, cítili sa byť šťastné. Výber životných partnerov matky má prirodzene dopad aj na fungovanie celej rodiny, matky spolu s maloletými deťmi a o to viac, pokiaľ s týmito partnermi matka zdieľa spoločnú domácnosť.

18. Pokiaľ nastala zmena životného partnera u matky, ktorá určitým spôsobom narušila fungovanie rodiny, súd na tomto mieste poukazuje na skutočnosť, že z výsluchu maloletých detí nevyplývalo, že by maloleté deti odmietali súčasného partnera matky, A. N., a priori ako človeka. Pri výsluchu pred sudkyňou deti nevedeli pomenovať, čo by im na ňom ako na osobe vadilo, nedokázali pomenovať konkrétne výhrady voči nemu. Obe maloleté deti sa však zhodli na tom, že ako si matka našla súčasného priateľa, nevenuje im toľko času, koľko predtým. Deti popisovali, že matka často chodí s priateľom na motorkách kade-tade a oni zostávajú doma. Z uvedeného súd vyhodnotil, že v ponímaní detí nie je problémom samotný partner matky, ale skôr tá skutočnosť, že matka sa „zmenila“ v tom zmysle, že svoju momentálnu pozornosť zamerala viac na partnera ako na deti a tieto to pociťujú ako stratu záujmu z jej strany. Preto deti, najmä však maloletá E., opodstatnene chceta vrátiť obdobie spolužitia s pánom R. späť, lebo to bolo obdobie, kedy bola mama pre nich v takej miere, ako to potrebovali. Čas, ktorý trávili s matkou deti v tom čase, bol dostatočný na to, aby deti boli uspokojené po citovej stránke. Je preto opäť prirodzené, že túžili, aby sa to zmenilo a aby žili tak, ako v období, keď doma pociťovali pre nich lepšie zázemie a celkovo pozitívnejšie prostredie, keď mali pocit, že sú pre matku rovnako dôležití ako jej partner. Matka by mala prejavovať v takejto situácii empatiu, je pre deti najbližšou osobou a snažiť sa pochopiť a vcítiť sa do prežívania maloletých detí, ktoré pocítili príchodom nového partnera do života matky postupne menší záujem z jej strany. Z výsluchu maloletej E. súd zistil, že spoločne s bratom sa rozhodli robiť zle, neposlúchať preto, aby docielili rozpad vzťahu matky so súčasným partnerom. Mali za to, že pokiaľ budú „vystrájať“ mama s priateľom to budú riešiť, bude to zdrojom konfliktu medzi nimi a deti napokon docielia, aby matka s priateľom neboli spolu. Uvedené bolo cieľom pre maloleté deti len z toho dôvodu, aby získali späť matkinu pozornosť, ktorú ona všetku sústredila len pre partnera. Takto to vnímali a pociťovali deti, že sa venovala len jemu a oni zostávali samé. Dnes je situácia taká, že obe deti si uvedomili, že takýmto svojim správaním nedosiahnu rozpad vzťahu matky so súčasným partnerom, preto sa to rozhodli akceptovať a prejavili túžbu vrátiť sa k matke domov. Keď takúto túžbu prejavili, obe sú si vedomé, že matka naďalej žije s partnerom a rozhodli sa to akceptovať, vedia, že keby sa vrátili domov, bude tam aj súčasný partner matky, len v tejto súvislosti vyjadrili želanie, aby aj keď to takto zostane, mali viac matkinej pozornosti, aby sa im viac venovala.

19. Súd zhodnotiac všetko, čo vyšlo počas konania najavo konštatuje, že v posudzovanom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie ústavnej starostlivosti. Situácia sa od začiatku ako boli deti umiestnené v centre zmenila v tom, že deti si počas pobytu uvedomili, že sa nesprávajú vhodne. Na druhej strane súd uvádza, že toto svoje konanie deti aj zdôvodnili tým, že očakávali, že sa zmení situácia a sľubovali si od toho návrat matkinej pozornosti tým, že by nebola so súčasným partnerom. Keď však pochopili situáciu, že takýmto spôsobom k zmene nedôjde, túto situáciu akceptujú a túžia sa vrátiť domov. Domov pre deti znamená predovšetkým byť s matkou, teda neviaže sa k miestu, ale skôr v tomto prípade k osobe. Obe deti majú k matke náklonnosť. Z ich výsluchov vyplynulo, že túžia po jej pozornosti, prajú si, aby bola s nimi. Tieto skutočnosti potvrdili aj pracovníci centra, ktorí sú v momentálnom období s deťmi v najužšom kontakte. Matka sama na pojednávaní dňa 23.09.2020 uviedla, že až takto to riešiť nechcela, aby boli deti umiestnené neodkladným opatrením súdu v centre na neurčité obdobie.

20. Súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že v zmysle zákonnej úpravy i ustálenej judikatúry by ústavna starostlivosť mala byť vždy len prechodným riešením, keď nariadenie ústavnej starostlivosti je len krajným a výnimčným opatrením. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva konštatuje, že rozhodnutia o vzatí detí do ústavnej starostlivosti sa musia v zásade považovať za dočasné opatrenia, ktoré treba zrušiť hneď, ako nastanú vhodné okolnosti, a že všetky vykonávacie úkony musia byť v súlade s konečným cieľom, ktorým je opätovné zlučenie biologického rodiča s jeho dieťaťom. Súď možno nariadiť ústavnu starostlivosť len vtedy, ak výchova maloleteho dieťaťa je vážne ohrozená, alebo je vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, alebo ak rodičia nemožno zabezpečiť osobnú starostlivosť o malolete dieťa z iných vážnych dôvodov a malolete dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Ustanovenie § 54 Zákona o rodine ustanovuje hmotnoprávne podmienky pre vznik ústavnej výchovy za splnenia nasledujúcich predpokladov: a) ak výchova maloleteho dieťaťa je vážne ohrozená, b) ak výchova maloleteho dieťaťa je vážne narušená, c) iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, d) rodičia nemožno zabezpečiť osobnú starostlivosť o malolete dieťa z iných vážnych dôvodov a malolete dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti, e) ak je to v záujme maloleteho dieťaťa, možno súď nariadiť ústavnu starostlivosť i v prípade, ak iné výchovné opatrenia nepredchádzali. Súd konštatuje, že podmienky na nariadenie ústavnej starostlivosti neboli naplnené. V

konaní nebolo preukázané, že by bola výchova detí vážne ohrozená, alebo vážne narušená. Ani v rámci trestného konania nebolo preukázané nevhodné správanie matky, či vážne ohrozenie alebo narušenie výchovy maloletých detí. V prípade, ak by aj uvedené skutočnosti boli preukázané, kumulatívne musí byť splnená podmienka, z čoho iné výchovné opatrenia nevedli k náprave. Vyššie, ak je to v záujme maloleteho, môže súd nariadiť ústavnú starostlivosť i bez toho, z čoho by predchádzali výchovné opatrenia, avšak v danom prípade musí ísť o krajné riešenie, ak situáciu nie je možné riešiť iným spôsobom.

21. Súd je toho názoru, že situácia v rodine matky nie je taká, aby to odôvodňovalo nariadenie ústavnej starostlivosti a už vôbec nie tak, aby nad jedným dieťaťom bola nariadená ústavná starostlivosť a nad druhým nie. Nie je v záujme maloletých detí, aby boli ich životy oddelené. Pri výsluchu maloletý K. uviedol, že chce byť so sestrou. Keď opisoval bežný deň v centre, uviedol, že so sestrou sú stále spolu. Spolu chodili do školy, spolu si robia domáce úlohy a spolu trávia aj voľný čas v poobedňajších hodinách. Je evidentné, že sú ako súrodenci na seba naviazaní a ich súrodenecká väzba je o to silnejšia, že sú dvojčičky. Akokoľvek sa súd snažil porozumieť postojom matky, priklonil sa k záujmu maloletých detí, ktorý záujem ako prvoradá musí súd pri takýchto konaniach brať na zreteľ. Narušenie vzťahov medzi maloletými deťmi a matkou, predovšetkým maloletou E. a matkou nie je podľa názoru súdu takej intenzity, aby to odôvodňovalo ponechanie maloletej v starostlivosti centra. Matka vyjadrila obavu, že keď bude E. doma, nebude sa s ňou rozprávať, bude sa poškodzovať. U maloletej E. je však už situácia iná ako bola v čase umiestnenia do centra. Maloletá však prejavila túžbu sa s matkou zblížiť, opakovane počas výsluchu sa pýtala, či sa môže s matkou porozprávať. Je to jasný signál, že sama má obavu matku osloviť, uvedomuje si svoju chybu a veľmi intenzívne si uvedomuje aj to, že matka má odmietavý postoj, preto akoby potrebovala zo strany súdu záruku, že bude môcť matke niečo povedať, porozprávať sa s ňou. Podľa názoru súdu ide o vzťahové problémy, na ktorých sa dá pracovať. Deti aj podľa vyjadrenia pracovníkov centra sú usmerniteľné, nie sú s nimi výchovné problémy a práve ako menej usmerniteľného pracovníci centra označili maloletého K., s ktorým matka nateraz nemá problém, než maloletú E..

22. Vzhľadom na uvedené súd preto v záujme maloletých detí a vzhľadom na to, že neboli splnené zákonné podmienky vyplývajúce z hmotnoprávneho predpisu na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi rozhodol tak, že konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti zastavil. Takýmto spôsobom navrhoval rozhodnúť o ústavnej starostlivosti aj kolízny opatrovník maloletých detí, prokurátorka, ako aj Centrum pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, v ktorom sú deti umiestnené. Súd začal uznesením vyhláseným na pojednávaní podľa § 23 ods. 2 CMP konanie o uložení výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 3 písm. b) a d) Zákona o rodine. Súd v súčasnej situácii vidí priestor na to, aby sa vzťahy medzi matkou a maloletými deťmi usporiadali za odbornej pomoci a dohľadu nad ich výchovou za podmienok uvedených vo výroku tohto rozhodnutia. Záverom súd uvádza, že deti sa nachádzajú v citlivom veku, kedy je osobitne potrebné dbať na pozitívnu prognózu ich ďalšieho vývoja a smerovania, a za týmto účelom zabezpečiť, aby vyrastali v atmosfére s ťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby ich výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju ich osobnosti, ako aj mravnému a sociálnemu rozvoju. Na tomto mieste súd poznamenáva, že matka takéto prostredie deťom zabezpečiť dokáže a vie, čo už preukázala v minulosti. Deti si uvedomili svoje pochybenia, túžia žiť v rodinnom prostredí spolu s matkou, obe deti bez rozdielu rovnako, pričom sú ochotné akceptovať aj súčasného matkinho priateľa. Je potrebné zo strany matky prehodnotiť postoj a zvážiť celú situáciu. Súd nariadil výchovné opatrenie a dohľad nie na to, aby to bolo akýmsi trestom, ale preto, aby bola v tejto náročnej situácii všetkým zúčastneným tak matke aj maloletým deťom poskytnutá pomoc na vyriešenie vzťahových problémov. Záverom súd uvádza, že nikoho nemožno nútiť, aby druhému človeku, či už dospelému, alebo dieťaťu prejavil svoje city, ani nemožno vynucovať prejavy náklonnosti a záujmu. Úlohou súdu v tomto prípade je vytvoriť podmienky na to, aby v záujme maloletých detí bolo uvedené ľahšie uskutočniteľné, aj za odbornej pomoci. Samotné rozhodnutie však zostáva na matke. Pokiaľ po čas určený vo výrokovej časti tohto rozhodnutia nedôjde k náprave, bude opäť potrebné prehodnotiť situáciu a rozhodnúť v najlepšom záujme maloletých detí, na ktorý prioritne súd v konaniach tohto typu prihliada.

23. Podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Súdom na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na ná

úhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie z'iadnej z výnimiek upravených v ustanoveniach § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie na Okresnom súde Liptovský Mikuláš. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Podľa § 363 CSP, sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie na peňažné plnenie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému podľa § 370 a nasl. CMP.